

Businessclub/ Mondriaan Onderwijsgroep

Inleiding Jan van Zijl, VBM

Dinsdag 16 oktober 2007

Dames en heren,

Heel graag sta ik vandaag hier voor u om met u te spreken over de samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven, met name het multiculturele bedrijfsleven.

Het onderwerp boeit me vanzelfsprekend vanuit mijn huidige functie als voorzitter van de Raad voor Werk en Inkomen.

Partijen in de RWI, voorop uiteraard de vertegenwoordigers van de werkgevers, hebben veel belang bij een goede aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt, bij een nauwe samenwerking en goede kennisuitwisseling tussen docenten en bedrijfsleven.

Maar in mijn nieuwe functie, zoals wellicht bekend ben ik vorige week benoemd tot opvolger van Margo Vliegthart als voorzitter van de MBO-Raad, is deze thematiek zo mogelijk nog boeiender en urgenter.

Het beroepsonderwijs heeft immers een zware maatschappelijke opdracht om de relatie tussen onderwijs en bedrijfsleven te optimaliseren.

Waarom is dat?

Dan komen we direct al bij de 'visie' die aan mij is gevraagd en die ook in het programma is aangekondigd.

Altijd een zwaar woord, visie, maar een visie op dit terrein komt al snel uit bij de grote maatschappelijke winst die is te boeken met een goede samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven.

Want er is zeer veel dat ondernemers en onderwijs bindt en er zijn over en weer grote voordelen te halen bij goede samenwerking en netwerkvorming en bij het gezamenlijk organiseren van bijvoorbeeld goede leerwerkplekken.

Uiteraard in de eerste plaats voor de leerling en speciaal de allochtone leerling die een goede stage- of leerwerkplek moet kunnen vinden.

Een goede leerwerkplek is immers in het beroepsonderwijs van wezenlijk belang voor de kwaliteit van de opleiding.

Sterker nog, een goede leerwerkplek is eigenlijk allesbepalend voor het plezier dat leerlingen krijgen in hun beroep en in werken en leren in het algemeen.

De beroepspraktijkvorming wordt ook steeds belangrijk in de hele beroepsopleiding, zeker ook met het competentiegericht leren.

Geen inspanning is dus, lijkt me, te veel als het gaat om verbeteringen op dit vlak.

En natuurlijk is er veel voordeel voor de onderwijsinstelling zelf die via de samenwerking met werkgevers contact houdt met de arbeidsmarkt en de werkvloer.

Dat is natuurlijk essentieel voor het bijhouden van de actuele kennis en ook de praktijkervaring van docenten.

Ik wil op deze plek ook wel enige kritiek uiten, zonder overigens te willen zeggen dat dit de fout of schuld is van docenten zelf.

Maar zeer opmerkelijk vind ik dat in het onderwijs, docenten zelf dus, van alle sectoren nog wel het minst wordt gedaan aan nascholing en kennisonderhoud!

Het onderwijs schoolt zich te weinig.

Je moet er natuurlijk wel de tijd en de mogelijkheden voor hebben, maar dat er een probleem ligt bij de mogelijkheden die het onderwijs zelf heeft om te investeren in de relatie met het bedrijfsleven en het bijhouden van werkvloerkennis is evident. Ik hoop dan ook dat de voorstellen van de commissie Rinnooy Kan over verbetering van de positie van docenten, die ook op deze problematiek ingaan, nu eens echt politiek weerklank vinden.

Dames en heren,

Maar eigenlijk zijn er bij de samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven misschien nog wel de grootste voordelen te halen voor de werkgever.

He kost wat moeite en ook geld, zo'n leerwerkplek regelen of inhoudelijk overleggen met een roc, of maar dan heb je ook wat, zou ik zeggen.

Want als het goed is, brengt een stagiair nieuwe kennis binnen en nieuwe ideeën.

Nieuwe energie.

En soms worden voor de ondernemer simpelweg zaken helderder alleen al als hij/zij iets moet uitleggen aan een stagiair.

Een stagiair bevordert dus ook zelfkritiek bij werkgevers en bevordert de professionalisering.

Ook al omdat voor het verkrijgen van de erkenning als echt 'leerbedrijf' er vaak nog wel wat huiswerk moet worden gedaan door de werkgever, zeker de kleine werkgevers.

Daarom ook houd ik niet zo van de kale rekensommetjes die je wel eens in de media of nota's ziet, waarbij precies wordt uitgerekend wat een leerwerkplek voor een werkgever aan exact te meten produktiviteit oplevert en wat het hem aan Euro's heeft gekost. Dat zijn sommetjes die ver van de realiteit van de winst van netwerken staan en die niet motiveren.

De winst is veel breder dan dat.

Waarmee ik niet wil zegen dat werkgevers niet voldoende gecompenseerd zouden moeten worden voor hun belangrijke bijdrage aan het leerproces!

Een goede reden uit welbegrepen eigenbelang om als werkgever stageplaatsen aan te bieden is natuurlijk de krappe arbeidsmarkt. Stagiaires komen na hun opleiding niet zelden bij hun stagewerkgever aan de slag.

Omdat samenwerking ook aan de zijde van werkgevers leidt tot professionalisering, vind ik het zo jammer dat relatief weinig allochtone bedrijven 'erkend leerbedrijf' zijn.

Ik wil hier zeker niet beweren dat allochtone ondernemers bij uitstek met professionaliseringsproblemen zouden kampen, maar voor veel van hen zou het bij uitstek goed zijn om de netwerken en de horizon te verbreden.

Op een gemiddeld grootstedelijk ROC zijn echter de leerlingen overwegend allochtonen, maar de docenten overwegend blanke autochtonen, terwijl veel bedrijfjes in de buurt van de school worden gerund door minderheden, maar die zijn vaak weer geen erkend leerbedrijf.

Dat zit dus eigenlijk, multiculti gezien, nog maximaal van elkaar af.

Nu weet ik dat er al veel inspanningen gaande zijn om etnische ondernemers te begeleiden of te helpen bij het worden van een erkend leerbedrijf.

Mijn 'visie' is dus dat ik het belang daarvan maar weer eens benadruk.

Allochtone werkgevers moeten dus zo goed mogelijk worden geholpen om leerbedrijf te worden.

Maar uiteraard zonder dat dit ten koste gaat van de kwaliteit van het aanbod van leerwerkplekken.

De lat moet hoog blijven liggen, misschien juist wel voor werkgevers die je er een beetje, bijvoorbeeld omdat ze de taal niet goed beheersen, overheen moet trekken.

De VBM Businessclub kan hierin uiteraard een heel belangrijke rol spelen en netwerken verknopen.

Overigens is het niet mijn opzet om langs deze weg de stagemogelijkheden van alleen allochtone leerlingen uit te breiden. Want, en dat vind ik een kernpunt in de discussie, ik geloof sterk in de voordelen van het méngen van netwerken, van het over de schutting kijken en leren van anderen.

Vermengen van netwerken werkt denk ik beter dan ronddraaien in dezelfde netwerken.

Anders spreek je ook niet over een netwerk, maar over een kringetje, dat klinkt al veel minder goed.

Ik zou dus het allerliefste de volgende situatie zien ontstaan:

*** allochtone leerlingen vinden vaker goede en perspectievolle stages bij voor mijn part lelieblanke werkgevers.**

Een kanttekening daarbij is dat uit onderzoek door de RWI vorig jaar bleek dat de grotere werkloosheid onder allochtonen voor een deel ligt aan het feit dat ze minder profijt trekken uit hun stages.

Dat komt omdat de leerwerk- of stageplek van allochtonen gemiddeld gezien wat minder aan de kwaliteit bleek te zijn of minder perspectief biedt op een vervolg in een vaste baan.

*** En meer autochtone leerlingen zouden juist meer stage kunnen lopen bij allochtone leerbedrijven.**

Dus meer allochtone leerbedrijven werven en daar dan meer allochtone leerlingen plaatsen, vind ik niet altijd voor de hand liggen, vanuit het belang van de multiculturele samenleving.

Al besef ik natuurlijk wel dat ook dit zeker niet allemaal vanzelf gaat.

Samenwerken tussen onderwijs en het multiculturele bedrijfsleven zou dus ook sterker moeten leiden tot multiculturele, dat wil zeggen gemengde netwerken met alle kleuren tussen wit en zwart en moet juist niet leiden tot versteviging van nu soms teveel gescheiden netwerken.

Ik hoop in de nabije toekomst ook vanuit mijn functie als voorzitter van de MBO-Raad aan deze discussie een bijdrage te kunnen leveren.

Ik kijk daar zeer naar uit en verwacht daarbij velen van u nog vaker tegen te komen.

Dank u voor de aandacht.